

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 198. szám
1940. szeptember 3., kedd.

Felíró-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Manoilescu Mihai külügyminiszter és Pop Valer dr. rádióbeszédben ismertették a bécsi döntés körülményeit

„A német-olasz szavatosság nem irányul Románia egyetlen szomszédja ellen sem, de ha az országot támadás érné, megszólalnak a német fegyverek” — Tüntetések az ország több városában

Hatósági rendelkezések a döntőbírósi határozat keresztülvitelével kapcsolatban

Kolozsvári jelentés szerint Tataru Coriolan dr., Szamos-tartomány királyi helytartója a következő felhívást intézte a lakossághoz:

„A mély vívódások ezen órában nyomatékosan felhívjuk egész Szamos-tartomány lakosságát, hogy őrizze meg nyugalma és tartózkodjék minden olyan ténykedéstől, amely felzabardhatná a szenvedélyek veszélyes hullámaival. Az állami, megyei és községi hatóságok valamennyien helyükön állanak és biztosítják a rendet, a nyugalmat, a polgárok életét és vagyonát.”

A kolozsvári és nagyvárad-i lapok egybeként a Magyar Népközösség elnökének Bánfiy Miklós grófnak felhívását közlik, amelyben megértő és nyugodt magatartásra hívja fel az ottani magyarságot. Külön felhívást ucsátszott ki a Magyar Népközösség kolozsvári, nagyvárad-i és szatmári tagozata. A kolozsvári felhívás, amelyet Bartha Ignác dr. és Molnár Béla titkár írtak alá, többek között ezeket tartalmazza:

„Minden polgár őrizze meg nyugalma, végezze megszokott munkáját és tartózkodjék minden olyan cselekedettől, amely esetleg jóvá nem tehető következményekkel járhat. Bárminemű rendbontás vagy ennek kísérlete.

Manoilescu Mihai külügyminiszter rádióbeszéde

Bucuresti. Szombat este 10 órakor Manoilescu Mihai külügyminiszter a következő rádióbeszédet mondotta:

— Fájdalomtól összetört szívvel térek vissza Bécsből. — és ha valamilyen román határtalan fájdalmat érez, higylék meg nekem, hogy én még nagyobb fájdalmat élttem át, amikor a borzalmas óráját kellett átélnem az Ostmark fővárosában. Mindannak nem kellett volna bekövetkeznie, ami megtörtént, ha ilgyelembe vettük volna azokat a nagy változásokat, amelyek Európában végbe mentek és különösen ha az utóbbi évek politikai következményeit levontuk volna. Am olyan politikuskok vezették az országot, akik nemcsak, hogy nem tudták kellő időben előre látni az eseményeket, hanem számos azokat meg sem látták.

— Döntőbírák ítéletét az érdekelt felek nem bírálhatják és mi a felvetjük magunkat a szabálynak. De engedjék meg nekem, hogy a világnak megmutassam a román nép irtozatos gyászát ezen határozatokkal kapcsolatban.

— Bizonyos, hogy a románok nem fogják megérteni, mint juthattunk el ehez az eredményhez, különösképpen, ha összehasonlítást tesznek salzburgi és római tárgyalásaim után Gigurtu miniszterelnökkel együtt tett nyilat-

a legszigorubb megtorlást vonja maga után.”
A nagyvárad-i felhívás, többek között így hangzik:

„Felhívást intézünk Biharmegye és Nagyvárad magyar lakosságához és arra kérjük, viselkedjék fegyelmetlenül, őrizze meg nyugalma és tanúsítson megértő magatartást más nemzetiségű polgártársaink iránt.”

Róma. (Rador.) Ciano gróf olasz külügyminiszter táviratot intézett Ribbentrop német külügyminiszterhez — közli a Stefani hírszolgálati iroda, — amelyben az olasz külügyminiszter köszönetet mondott a vendéglátásért és örömeinek adott kifejezést, hogy Ribbentrop külügyminiszterrel együttműködhetett a nagy béke-mű létrehozatalában, amely újabb bizonyítékát szolgáltatja a tengelyhatalmak elhivatottságának, a Führer és a Duce szellemében létesítendő új Európa életrehívásának. Ribbentrop német külügyminiszter választáviratában kifejtette, hogy a tengely a bécsi döntéssel véglegesen biztosította a békét a Dunamedencében, megmutatva az egész világnak azt a magasrendű felelősségteljes érzést, amely a Führert és a Ducet az új európai rend létrehozatalában áthatja.

kozattal. Ezekben a nyilatkozatokban mi a román—magyar homogénia érdekében megvalósítandó népcseréről beszélünk a szükséges területi engedményekkel kapcsolatban, amely utóbbiakat a miniszterelnök ur nyíltan kifejtett: miszerint az ország északnyugati határszélén életeret nyújtunk az Erdélyben kiköltöztetendő magyaroknak az onnan az ország belsejébe telepítendő románok által kiürített területeken. Ez és nem más volt a célkitűzésünk július végén és ilyen irányban készítettük elő a román közvéleményt, mert valójában, ha feltételezzük, hogy magyar uralom alatt a népcseré után is maradtak volna románok, ez csak rossz vért szült volna. A bécsi tárgyalásokon, ahol csak az esetleges döntőbíráskodási feltétellel elfogadásáról tanácskoztunk. — miután nem adódott helyzet, hogy a két küldöttség egymásközt kifejtse álláspontját. — Pop Valer főmegbízottal együtt arra törekedtünk, hogy a döntőbírák legalább a népcseré elvét fogadják el.

— Szerencsétlenségünkre ezt nem fogadták el. A kormányt és azon keresztül a koronatanácsot tájékoztattuk a döntőbírák felfogásáról és arról, hogy el kell fogadni a döntőbíráskodást. Elfogadni még pedig azonnal. Ma

pedig egy tragikus helyzettel állunk szemben, amelyet legfeljebb enyhíteni tudunk, de semmire sem megváltoztani. A könnyítés módja az, ami a kisebbségek kezelésére vonatkozik a döntőbírói határozatban. Romániában nagytömegű magyar kisebbség, Magyarországon viszont ugyancsak nagyszámú román kisebbség marad. A két állam közös érdeke, hogy ezen kisebbségek a többségi nemzettel egyenlően, több mint emberi módon kezeltessenek. Hozzáfüzöm, hogy a tengelyhatalmak különleges biztosítékokat nyújtottak a magyarországi német kisebbségeknek és a két tengely külügyminiszter kijelentette, hogy a magyarországi román kisebbség elbánását saját ügyének tekintik. Ez egy kis vizsgálatás annyit nagy fájdalom mellett.

— Ami a tengelyhatalmak által adott garanciát illeti, ez európai és korszerű jelentőségű, mert a Németországgal szomszédos kis Szlovákián kívüli még ilyen természetű szavatosságot a tengely senkinek nem adott. Országunkat a román államnak. Hangsúlyozom, hogy ez a szavatosság tag kategóriák és minden feltétel nélkül, célja pedig Románia integritásának és a délkelet-európai békének fenntartása. Románia ezt a biztosítékot nem fogja felhasználni, hogy szomszédait zavarja és a román közvéleményt nem fogja ennek alapján akármelyik szomszédját is provokálni. De az eddig élvezett szavatosságokkal szemben a német—olasz biztosíték teljesen tényleges és azonnali, mert a két állam hatalmas, majdnem szomszédainkban és ha Románia védelméről van szó, bármely pillanatban latbavethetik erejüket. Kijelenthetem, hogy Németország és Olaszország adott szavatossága azt jelenti, hogy ha bárki a román terület integritását megsértene: a német hadsereg fegyverhez nyúl és tüzelni fog. A politikai állandóság, az önállóság és a nyugalom biztosítja, hogy a lelkek új jászületésére megkezdjük a béke munkát.

— A most kezdődő héten megkezdjük a leszerelést. A földművesek visszatérhetnek meg munkálatlan földjükhöz és a munkában találhatnak vigasztalást a nagy fájdalomért. A legnagyobb fájdalom azonban erdélyi testvéreink fájdalma. Sajnálom, hogy nem tudok mindent megmagyarázni és mindent megértetni a bécsi eseményekkel kapcsolatban, ahol nem volt más szerepünk, minthogy Bucurestivel egy olyan helyzetet közölünk, amin változtatni nem lehet és hogy onnan a kormány és a koronatanács jóváhagyását megkapjuk. Egyetlen fontos teendő volt Bécsben, hogy a román határok sérthetlenségének biztosítékát megkapjuk és ezt a szerepet lekiismeretesen betöltöttük.

— Kijelenthetem, hogy a román—magyar tárgyalások már Turnu-Severinben végleg befejeződtek, ahol a román álláspontot erőteljesen és elszántan képviseltük. Bécsben nem voltak tárgyalások, mert minden döntés a döntőbírák kezében volt. Azt is kijelentem, hogy sem Turnu-Severinben, sem Bécsben sem miféle területi engedményt nem adunk Magyarországnak. De tudja meg minden román és minden erdélyi, hogy a döntőbírósi alternatívával szemben a másik lehetőség sokkal súlyosabb volt, mert ott kockán forogott a román állam léte, amelynek keretében jó és rossz napokban élünk. Nem tudás, ha kijelentem, hogy létezik életveszély egy államra olyan időkben, mikor annyi állam veszítette el létét. Pop Valer és én mély kapcsolatban vagyunk Erdéllyel, Keresztény és nemzeti román érzésünk oda köt és kijelenthetem, hogy a nagy német birodalom vezetői sajnálkozással mondták, hogy az elmúlt idők román politikusi miatt, velem kell ilyen ítéletet közölni, aki mindig barátja voltam Németországnak. Ezekben a súlyos

Leszerelés Magyarországon

Budapest. (Rador.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: A vezérkar közölte, hogy a rendkívüli fegyvergyakorlatra behívott csapatokat szeptember másodikától kezdődőleg hazaküldik. (Universul.)

Osszehívták a magyar törvényhozás külügyi bizottságait

Budapest. (Rador.) A DNB jelenti: Teleki Pál miniszterelnök vezetésével még szombat éjjel magyar minisztertanács volt. A másfélórás minisztertanácson a kormányelnök és a külügyminiszter beszámolt a bécsi döntőbizottság határozatáról.

Különben a kormányelnök és a külügyminiszter kihallgatáson jelenték meg Horthy Miklós magyar kormányzónál, akinek szintén beszámoltak a döntésről.

Budapest. (Rador.) A magyar képviselőház külügyi bizottságát keddre, a felsőház külügyi bizottságát szerdára összehívták. (Universul.)

Ribbentrop beszéde

Berlin. (DNB.) Ribbentrop külügyminiszter a döntőbíráskodással kapcsolatban rövid beszédet tartott az összes német leadóállomásokon keresztül és méltatta a határozat jelentőségét.

Tüntetések az ország különböző városaiban

(Rador.) Az „Universul” írja: Egy erdélyiekből álló csoport, amelyhez román társadalmi élet minden rétegéből való polgárok csatlakoztak, tegnap este tüntetett a fővárosban Mihail Vitaezról szobra előtt. A tüntetők innen a Bul. Bratianu felé indultak azzal a szándékkal, hogy a Calea Victoriei-en is tüntessenek, de a közbelépett rendőri készültség ezt megakadályozta. A tüntetők erre visszafordultak és a Calea Dorobantiloron keresztül Maniu Iuliu lakása elé vonultak. Itt Alexandrescu, aki Erdélyből való, néhány szót mondott, majd a tömeg ezt kiáltotta: „Nem adjuk oda Erdélyt!”

A tömeg ezután a „Desteapta-te Romane” kezdetű hazafias dalt énekelte, majd Bocu Sever volt miniszter mondott beszédet, hangsúlyozván, hogy az egész országnak mint egy embernek talpon kell állnia. A főváros egész lakosságának meg kell mutatnia az országnak, hogy nem lehet megengedni Erdély elszakítását, amely a román-ság bölcsője. Az egész országot mozgósítani kell. Ébredjétek letargiátokból, hogy megmentsük Erdélyt. Erdélyt nem lehet odaadni. A román nép ellenségei látták, hogyan hagytuk el Bukovinát és Besarabiát és most Erdélyt is elhagyjuk. Régóta hallgatunk és hazafiasságunk régen béklyóba van verve. A román népet nem lehet megbecsülni. Elég szegény volt elszennvednünk azt, hogy vérontás nélkül odaadtuk Besarabiát.

Maniu Iuliu lakásától a tüntetők a Rosettiuccán keresztül újra a Bul. Bratianu sarkára érkeztek, ahol a rendőrség szétoszlatta őket.

Nagyszombathelyről jelenti a „Rador”: Vasárnap a székesegyházból való távozás után egy tartalékos tiszt a székesegyház lépcsőjéről beszédet intézett az egybegyűlt tömeghez és többek között a következőket mondta: „Ha nem tudjuk megvédeni szent jogainkat, nem érdemeljük meg, hogy az egvenruhát hordhassuk.” A Piata Unirein nagy tömeg gyűlt össze, amely menetté alakult át és végig vonult a főbb utcákon, hazafias dalok éneklése közben. Az érsekségi palota előtt a tömeg lelkesen éltette Balan Nicolae érseket, aki megjelent az ablaknál és néhány lelkes szót mondott, majd utána Georgescu-Pion tábornok beszélt.

Kolozsvárról jelenti a „Rador”: Pénteken este több tízezer főnyi tömeg rendezett tüntetést a város főutvonalaiban. A városháza előtt és a farkasszobor közelében lelkes beszédek hangzottak el, amelyek kihangsúlyozták a kolozsváriak ama elhatározását, hogy életük árán is ellenállnak. A „Rador” ezzel kapcsolatban hozzáfűzi: Tíz- és tizezernyi román spontán megnyilatkozása híven tolmácsolja az élő és az örökkévalóságba költözött románok ama elhatározását, hogy egyetlen román sem hagynak idegen járom alatt. Éppen olyan feltartóztathatatlan mint a vihar, vagy mint a háborgó tenger. Ezeknek a tüntetéseknek a visszhangja eljut az emberi akarat legvégső határáig, ahol a halottak éneke kezdődik. „A

halállal megyünk a halál felé és életünket adjuk fel” — az milliónyi erdélyi lélek elhatározása.

Szakértői bizottság ül össze Bécsben a Dunával kapcsolatos nemzetközi kérdések rendezésére

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti: „A román kormány meghívására a közeljövőben tárgyalások lesznek Bécsben az érdeelt kormányok szakértői között a Duna nemzetközi kérdéseinek megtárgyalására. A belgrádi Duna-bizottság, amelyet a versaillesi békeszerződéssel létesítettek a háború kitörése után is tovább működött, francia és angol együttműködéssel. Ez a helyzet nem tarthat tovább, különösen ha figyelembe vesszük az ellenséges hatalmak ismeretes szahotázs-kísérletét, a Dunán keresztül történő ellátás ellen. A bécsi szakértői értekezlet új, ideiglenes szabályozásról határoz majd.”

Vegyes román-bolgár bizottság intézi el a lakosságcsere

Craiova. Bucurestii lapjelentések szerint a craiovai román-bolgár tanácskozások befejezéshez közelednek. A bizottságok megkezdték a népcseré feltételeinek megállapítását. Szófia jelentés szerint a bolgár főváros sajtója is azt írja, hogy a két ország közötti tárgyalások befejezéshez közelednek. A „Zora” című lap nagybetűs címmel közli, hogy Craiován sikerült megvalósítani a megegyezést és felhívja a figyelmet arra, hogy ama néhány kérdésben, amelyre vonatkozóan még nem jött létre megállapodás, közeledtek az álláspontok. Az összes északdobrudzsai bolgárokat kicserélik a déldobrudzsai kisebbségekkel.

Craiova. A Curentul jelenti: A craiovai román-bolgár bizottság tárgyalásának leg-

A tömeg tüntetést küldött: Öfelségének. A tüntetés a haralok állandó zugása közepette folyt le.

utolsó napján a román és a bolgár gazdasági és pénzügyi szakértők ültek össze.

A munkálatoknál Cretianu meghatalmazotti miniszter, a román bizottság vezetője, azonkívül Horia Grigorescu és Potopescu Gheorghe tábornok vettek részt.

A tárgyaló felek megegyeztek abban, hogy közös román-bolgár bizottságot állítanak össze, amely megbeszéli a lakosságcserevel kapcsolatos kérdéseket.

Terüle enkvüliséget kap a balcic-i kastély

Szófia. Hivatalos jelentés szerint Pomenoff bolgár főmegbízott Szófiából visszautazott Craiovába. Beavatott bolgár hivatalos körök szerint, már kizárólag csak Déljobruzsza átadásának határidejét és különböző időpontjait kell meghatározni. Annyi máris kiszárgott a megállapodásokból, hogy a balcic-i királyi kastély — amelynek kápolnájában Maria királyné szíve van eltemetve — területenkvüliséget fog kapni.

Ugyancsak megegyezés jött létre a tekintetben is, hogy a Silistra-Constanta közötti vasutvonalat mindaddig használhatja Románia, amíg a Bucuresti-Constanta közötti új vasutvonal kiépül. A román-bolgár megállapodás szerint a bolgár-román, illetve román-bolgár lakosságcsere Déldobrudzsából Északdobrudzsába, illetve viszont, kötelező lesz. Románia más részeiben lakó bolgárok nem tartoznak átköltözni.

Városvezetőségi rendelet:**24 órán belül be kell jelenteni minden üres szobát és lakást**

Ezentul csak a város engedélyével lehet lakást vagy butorozott szobát kiadni

Aradváros vezetősége hétfőn szeptember 2-ikán rendelkezést bocsátott ki, amelyben arra való hivatkozással, hogy a beállott politikai események következtében előreláthatólag nagyszámú menekült érkezik Aradra, a következőket rendeli el:

Mindazok, akik szabad szobával vagy szabad lakással rendelkeznek, akár butorozva vannak ezek a szobák, illetve lakások akár nem, kötelesek ezeket huszonnégy órán belül a város közigazgatási igazgatóságánál bejelenteni.

Azokat, akik a fenti rendelkezés ellen vétnek, 1-20 napi elzárással büntetik és ezer lei bírsággal sújtják.

Szakadatlanul támadják Angliát a német repülőgépek

A háború második éve a légihaderők küzde m nek legyében indul — Tokió atól tart, hogy Anglia és az USA újabb segítség nyújt a kínai nemzeti kormánynak

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti, hogy hétfő hajnalban német hadirepülőgépek folytatták sorozatos támadásaikat angol területek ellen.

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti: A hétfő délig beérkezett jelentések szerint a német vadászipülőgépek légiharc során 13 ellenséges repülőgépet lőttek le Anglia déli partjai felett. Négy német gép hiányzik.

Páris. (Rador.) Chartres városában 4 angol repülőgép bombákat dobott a város központjára. Az egyik robbanóbomba a székes-

Eredménytelen ellenséges légitámadásokról számol be az olasz hadiellenítés

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti: Hétfőn délfelé kisebb német légitámadás, vadászipülőgépek kíséretében Anglia felé haladtak, hogy délangliai katonai célpontok ellen támadásokat intézzenek. A partok felett légi harcokra került sor, amelyek folyamán a német gépek újból áttörték az ellenséges zárótüzet.

egyháztól 150 méternyire esett le. Két irancia polgár meghalt.

London. (Rador.) A külügyminisztérium közli: Délangliában ismét több német repülő-támadás folyt le, melynek során megtámadták a ledini repülőteret is. A támadások jelentéktelen anvagi károkat okoztak.

Bern. (Rador.) Vasárnapról hétfőre virradó éjjel légiriadók voltak Svájcban. Genfben és Lausanneban 23 óra 15 perckor, Bernben pedig éjfélt után 1 órakor rendelték el a légi riadót.

Róma. (Rador.) A Stefani iroda közli „valahonnan Olaszországhól” az olasz hadseregőparancsnokság 87. sz. jelentését:

Szeptember 1-éről 2-ára virradó éjszaka ellenséges repülőgépek repültek el Sardinia szigete felett és ötletszerűen bombákat dobtak le. Három repülőgépet a légharcú tüzéség lelték.

ADJUNK

elhasznált, felesleges női ruhákat és harisnyákat a

Magyar Népközösség szövészeti tanfolyamára

melyből szőnyegeket, különböző értékes árukat készítenek a karácsonyi vásárra. — Segítsük ezzel is a nélkülözőket! — Adományokat átvessz a Központi Iroda Aradon, Iosif Vulcan ucca 12. szám.

Más ellenséges repülőgépek Svájc felől Piemont és Lombardia felett szálltak el és ezeket is a légelhárító tüzérség lövései fogadták. A gépek által ledobott bombák nem értek célt. Varese mellett egy faluban több ellenséges bomba hullt le, de kárt nem okozott. Két felderítő repülőgépünk nem tért vissza kiindulási helyére. Toruknál egy tábori kórházat ért bombatalálat. Keletafrikában Harmil szigete ellen kísérelt meg támadást az ellenség. Egy ellenséges repülőgépet lelőttünk, egy másikat Sabnál lőttek le. Mamantól délre repülőgépek és gépfegyverek sikerrel támadtak egy ellenséges táborra. A 83. sz. jelentésben jelzett előőrs-harcok során az ellenség 22 halottat hagyott hátra és egy páncélos gépkocsit zsákmányoltunk.

London. (Rador.) A Reuter-iroda közli: „Ellenséges bombavető gépek hétfőn reggel a szokásos kísérletet végezték hogy benyomuljanak az angol légterbe, azonban a reggel 7 órakor kezdődő támadást a védelmi tüzérség visszaverte egy másik támadást, amelyet mintegy 20 ellenséges gép akart végrehajtani, szintén a légvédelmi tüzérség semmisített meg. Egy ellenséges gépet lelőttek, egy másik gép súlyosan megsérült. A légvédelmi tüzérség a többi gépeket visszatérésre kényszerítette. Közben légi harcok folytak le angol és német vadászgépek között, míg más angol vadászgépek német bombavetővel bocsátkoztak harcba és kényszerítették visszatérésre azokat. A harc mindössze 15 percig tartott és egyetlen ellenséges bomba sem hullt Essex grófság területére. A német repülőgépek számbeli fölénye ellenére a támadás ezáltal nem volt olyan heves mint az előző támadások. London környékén a légiriadó 7 óra 10 perckor kezdődött és 43 percig tartott.”

Kairo. (Rador.) Az angol légihaderő főhadiszállása vasárnap este a következő jelentést adta ki: „Bombavető repülőgépeink támadást intéztek Kelet-Libya ellenséges repülőtereire és repülőgép elszállási pontjait ellen. Eithimiben a bombák a földön levő ellenséges repülőgépekre zuhantak és kevéssel ezután lángnyelvek és mintegy 200 méter magas füstfelhő csapott fel. A lángok 4 ellenséges repülőgépet semmisítettek meg. Tobrukban több ellenséges repülőgépet megsemmisítettünk, másokat megsérültünk. Előzetesen angol és ellenséges vadászgépek között légi harc folyt le.”

Berlin több kerületét elzárták a forgalomtól

Berlin. (Rador.) A német főváros lapjainak jelentése szerint annak a bombázásnak, melyet az angolok augusztus 29-én Berlin ellen végrehajtottak halálos áldozatainak száma tizenkettőre emelkedett. Ezek valamennyin polgári személyek voltak, akiknek temetése ünnepélyes keretek között hétfőn ment végbe. A DNB jelentése szerint a város több kerületében bombákat találtak, amelyek nem robbantak fel és miután félték, hogy ezek időtartamra robbanó bombák, Berlin több kerületét elzárták a forgalomtól.

Elsüllyesztett angol hajó

London. (Rador.) A tengernagyi hivatal jelentése szerint a Dunvegan Castle nevű felfegyverzett kereskedelmi hajót elsüllyesztették. A hajó személyzetéből 250 embert sikerült megmenteni.

Az északi államok eddigi hadivesztéségei

Stockholm. (Rador.) Most állapították meg hivatalosan, hogy a háború egy esztendői tartama alatt az északi államok 265 hajót veszítettek, összesen egymillió tonnatartalommal. A hevenyészett részletezés szerint Dánia 105 ezer tonnányi úrtartalommal 32 hajót és 350 tengerészt, Svédország 180 ezer tonnatartalommal 85 hajót és 363 tengerészt, Norvégia pedig 67 hajót veszített 230 ezer tonna úrtartalommal, 423 tengerésszel.

Az egyéves háború német veszteségmérlege

Berlin. (Rador.) A DNB jelentése: Németország hadivesztésége a háború első évében a következőképpen alakultak: 39.000 halott, 143.000 sebesült, valamint 24.000 eltűnt. Annak bizonyítására, hogy ezek a veszteségek

aránylag csekélyek, említésre méltó, hogy az 1914. évi háború első négy hónapjában a csapatoknak Belgiumba és Északfranciaországba történt benyomulásakor 580.000 embert veszítettek, ebből 200.000 katona meghalt vagy eltűnt. Az 1918-ban Franciaországban lezajlott husznapos ütközet során a németek vesztesé-

Német vélemény szerint: Az angol „romboló-osztag” érkezett repülőgéppel Hollandiába

Amszterdam. Az United Press jelenti: A félhivatalos ANP holland hírügynökség jelentése szerint a napokban egy nehéz angol bombavető Észak-Brabant tartományban leszállt.

A gépen 12 utas ült, akik levetették uniformisukat, civilruhát öltöttek, felgyújtották a repülőgépet és eltűntek. Feltételezik, hogy ez a tizenkét angol egy úgynevezett „romboló-osztag” tagja. Ez az eset és az a körülmény, hogy újabban több alkalommal sikerült holland területen lelétni angol gép utasainak eltűnniök, minden valószínűség szerint hollandiai barátai segítségével arra indította a Hollandiát megszálló német parancsnokság vezetőjét, Christiansen tábornokot, hogy felhívást intézzen a lakossághoz. A felhívás szerint

ge 974.000 ember volt halottakban és sebesültekben. Ezek közül 225.000 ember meghalt. Az egész háborúban elért nagy sikereik ellenére, a németek a világháborúban nem tudták átörömi az ellenséges arcvonalat és nem tudták elhatározóan fontos állásokat teremteni a La Manche partján.

mindenki, aki Németország ellenségeit támogatja, azoknak segítséget nyújt, részükre felvilágosítást ad, vagy pedig, aki a német haderő, vagy intézményei ellen szabotál és ezáltal a hollandiai állampolgárok életét is veszélyezteti, súlyos büntetést kap. E bűnök elkövetéséért esetleg halálbüntetés is jár.

Azokra a falvakra és városokra, amelyekben ilyen esetek előfordulnak, nagyösszegű sarcot is kivetnek és az eset ismétlődése esetén tiszteket is szednek. Nyilván ezzel az esettel kapcsolatban az amszterdami poléarmester a német megszálló hatóságokkal való tárgyalásai után a szórakozó helyek zárását megrövidítette.

A hírek német békekezdeményezésről

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti: Az angol rövidhullámu rádió hírszolgálatát két hete közzölte, hogy Németország békeajánlatot juttatott el Londonba, de Churchill visszautasította az előterjesztést azzal, hogy nem veheti komolyan. A Hamburger Fremdenblatt berlini munkatársa ezzel az üggyel foglalkozva, a következőket írja: „Érthetetlen, hogy Londonban a sajtónak és a rádiónak olyan hírek terjesztésére adnak engedélyt, amelyek szerint Németország békét akar, azzal a céllal, hogy ezzel a brit legyőzhetetlenség és elszántság legendáját táplálják. A választ az utóbbi hetek katonai eseményei adták meg. A Führer által az angol jóérzéshez intézett békefelhívás nem a német fáradtság bizonyítéka volt, hanem a Führer felelősségérzetének a civilizáció irányában. Mivel bebizonyosodott, hogy Angliában nem létezik azonos felelősség Európa és az egész világ sorsát illetően, mivel a brit hadvezetőség a kontinens elleni ostromzárral bizonyosságot tett Európa ellenes érzelmeiről, valamint a francia gvarmatbirodalom — saját barátia és szövetségese — elleni intrikákkal, a helyzet alakulása tuljutott azon a ponton, amelynél még lehetséges a politikai jóérzésen alapuló béke megkötése. A brit szigetek minden nappal jobban érzik a német légihaderő bombázását. Végzetes álmoként lennének ha bele akarnak vinni az angol nép tudatába — Churchill dicőszóval — a német békekötésre irányuló vágy hamis reményét, a mit az angol tájékoztató-miniszterium hazugsággvárában koholtak.”

A francia átalakulás

Clermont Ferrand. (Rador.) Az Oeuvre című lapban a szocialisták és a független munkáspártiak, akiket a brüsszeli internacionáléból annak idején kizártak, felhívást intéznek híveikhez, melyben leszögezik, hogy véget kell vetni a nárcipolitikának, amely a liberális-kapitalista gazdasági rendszert támasztotta alá és be kell illeszkedni abba az új rendbe, mely a professzionista szervezetek útján a munka és a termelés eredményeit ellenőrzi.

Komoly katonai készülődés Holland-Indiában

Honkong. A Tass orosz távirati iroda jelentése szerint, Holland-Indiában komoly katonai készülődés folyik. A holland katonai hatóságok százával képezik ki a pilótákat és Amerikában 100 bombavető repülőgépet rendeltek. Ezt az intézkedést — amint hírlik — a francia hadsereg értesítése alapján eszközölték, akikre mély benyomást gyakoroltak a sanghaji események. Az itteni tengeri forgalom megszakadása miatt Indo-Kínában a feszültség egyre jobban fokozódik.

Az angol tengeri haderő nem megy Indo-Kínába

Sanghai. A DNB közli: A sanghaji angol tengeri haderők elhalasztották utjukat Indo-Kínába és az Indo-Kínába úban lévő hajóikat is vissza-

talista gazdasági rendszert támasztotta alá és be kell illeszkedni abba az új rendbe, mely a professzionista szervezetek útján a munka és a termelés eredményeit ellenőrzi.

Ugyanez az újság Henry Demain ismert közíró felszólítását tartalmazza, aki azt kéri a francia néptől, hogy ne tápláljon ellenállási érzést a megszálló csapatokkal szemben, mert a történelmi fejlődés és annak tanulságai azt mutatják, hogy a mult hibáért az ami történelmi szükség szerű következmény, amely után a föltétlen újjászületés jön, belehelyezkedve a békés új európai rendbe.

Vichy. A Curentul értesülése szerint Laval helyettes francia miniszterelnök, aki több napon át Párisban tárgyalt a német megszálló hatóságokkal, előterjesztette a francia kormány ama kérését, hogy Párisba, illetve Versailles-ba költözzék át és helyreállítsa az összeköttetést a megszállt és el nem foglalt francia területek között. A német főparancsnokság Laval kérésére azt válaszolta, hogy annak teljesítése csak az Angliával folytatott háború befejezése után lehetséges. Vichyben mosi a francia kormány arról tárgyal, hogy esetleg Lyonba tegye át a székhelyét.

A francia gvarmatbirodalom sorsa

Vichy. (Rador.) A Havas-iroda jelenti: Lemery gvarmatügyi miniszter rádióbeszédet mondott, amelyben ismertette az egyes gvarmat területeken lefolyt eseményeket. A miniszter szerint egyes külföldi rádióállomások eltulozták az Uikaledoniában az egyenlítő környéki Afrikában és Kamerunban lelétszódot eseményeket. Ami a Csad vidékén történt eseményeket illeti, a francia kormány minden intézkedést megtett annak a mozgalomnak előfőtására, amely továbbterjedése esetén súlyosan sértette volna a francia érdekeket. A francia kormány gvarmatpolitikája a gazdasági jellegű zavarok megakadályozását is célozza.

Washington. A tengerészetiügyi miniszter Knox ezredes repülőgépen Hawajba utazott, hogy résztvegyen az amerikai hadiflotta nagy gyakorlatán és ellenőrizze a támaszpontokat. (Rador.)

Tudnivalók az új Kereskedelmi Törvényről

(6)

A közvetítő, a bizományos, intézkedések a kereskedelmi megbízásról

Írta: MIHALIK GYULA bankcégvezető

A közvetítő a feleket az ügylet megkötésekor nem képviseli. Kötelessége: 1. a feleknek az ügylet megkötéséhez vezető körülményeket részre nem hajló módon ismertetni, 2. az árumintákat az azok alapján kötött szerződés lebonyolításáig megőrizni, 3. az általa átadandó értékpapíroknak létezéséért és a rendeletre szóló címletek utolsó aláírásának hitelességéért felelni, 4. a vevőnek az eladott értékpapírokról folyó- és száriaszámokat feltüntetve kimutatást adni, 5. közismerten fizetéképtelen, vagy tudtával gondnokság alatt lévők részére nem közvetíteni.

A közvetítőnek jutalék jár, ha a szerződés az ő közreműködése folytán létrejön, vagy, ha feltételes ügyletnél a kikötött feltétel bekövetkezik. Még akkor is követelhet jutalékot, ha a felek a szerződéstől visszaléptek. Egyéb megállapodás hiányában a jutalék fele-fele arányban a szerződő felek által fizetendő.

Ha a közvetítő az ügylet megkötésekor a felek egyikének képviselőjeként működött, jutalékot nem követelhet. Más megállapodás hiányában a közvetítéssel járó költségeinek megtérítését nem igényelheti.

A közvetítő, ha a felek egyikével közli, hogy a másik fél hajlandó a szerződést megkötöni, de azt nem nevezi egyuttal meg, a szerződés lebonyolításáért személyileg felelős és amennyiben azt saját maga lebonyolítja, a meg nem nevezett szerződő fél jogába lép. Ha ily szerződés megkötése után a meg nem nevezett szerződő fél jelentkezik, vagy azt a közvetítő megnevezi, a szerződőfelek eljárhatnak egymás ellen is, de a közvetítő felelőssége teljes egészében megmarad.

A közvetítő a bejegyzett kereskedők részére előírt könyvek helyett két könyvet tartozik 1941. január 1-étől vezetni és pedig: egyet a szerződéskötések időpontjának és a lényegesebb feltételeknek rövid feljegyzésére, egy naplót pedig a közreműködésével létrejött ügyleteknek időrendben és részletesen történő beírására.

E könyvek ép úgy, mint a rendes üzleti könyvek a Céghivatal kiküldött bírójával látta-mozandók.

A szerződőfelek bármelyike a könyvekből másolatot kérhet.

Ha a szerződőfelek között vita merül fel, a bíróság hivatalból felhívhatja a közvetítőt a könyvek és levelezések bemutatására, esetleg felvilágosítások megadására.

A közvetítő jutalékigénye egy év múltával elévül.

A bizományos

A bizományi szerződés tárgya oly kereskedelmi ügylet, amelyet a bizományos saját nevében, de megbízója részére köt. A megbízó és harmadik személy között tehát jogviszony nem keletkezik. Ennek dacára a megbízó a harmadik személlyel szemben is érvényesítheti jogait, de csak a polgári per útján, vagy ha a bizományos szerzett jogait reá engedménvezi. A bizományos által a megbízó részére szerzett javak viszont közvetlenül az utóbbi tulajdonába mennek át. Ha a bizományosnak felhatalmazása van hitelbe történő eladásra, a vevő nevét és a hitel határidejét megbízójával közölni tartozik. Ellen esetben feltételezi a törvény, hogy az eladás készpénz ellenében történt.

A bizományos kártérítés terhe mellett a megbízó utasításait követni tartozik, mindazonáltal eltérhet azoktól oly esetekben, amikor úgy találja, hogy megbízója a megváltozott feltételek ismeretében eljárást jóváhagyná s nincs idő az előzetes jóváhagyás bekérésére.

Ha a bizományos kereskedelmi forgalom tárgyát képező kölcsönök, (értékpapírok), devizák, tőzsdén jegyzett, vagy piaci forgalom tárgyát képező áruk vételére, vagy eladására kao megbízást, megbízójával szemben, a napi áron, saját maga is szerepelhet vevőként, vagy eladóként és jutalékot is felszámíthat.

A bizományos nem felelős a megbízásból kifolyó, harmadik személy által vállalt kötelezettségeikért. Ha ily felelősséget vállal, delcredere jutalékra tarthat igényt, amelynek nagyságát

megállapodás hiányában, a helyi szokások határozzák meg.

1941. január 1-étől kezdve minden bizományos, a rendes üzleti könyveken felül, külön könyvet s abban minden egyes megbízója részére külön számlát tartozik vezetni. Ez a könyv a Céghivatal kiküldött bírójával szintén látta-mozandó.

A fenti rendelkezések azokra a kereskedőkre is vonatkoznak, akik bizományi üzlettel csak szóróványosan foglalkoznak. A bizományos és megbízója közötti jogviszony tekintetében a kereskedelmi megbízásokra vonatkozó törvényes intézkedések az irányadók.

A konszignációs (bizományi raktárakra vonatkozó) szerződésekre nézve az új törvény külön fejezetbe foglalta a már 1934. július 30-ika óta életben lévő törvény szó szerinti szövegét, azzal tehát e helyen külön nem foglalkozunk.

Általános intézkedések a kereskedelmi megbízásról

A kereskedelmi megbízás tárgya: kereskedelmi ügylet kötése a megbízó nevében és annak részére. A megbízásokról nem tételvezhető fel, hogy azok ingyenesek. Nem kereskedelmi ügyletekre vonatkozhatnak, ha a megbízásban ez kifejezetten benfoglaltatik. Ha a megbízás az ügyletnek csak egy részére vonatkozólag tartalmaz utasításokat, a többi részre nézve a megbízótnak szabad keze van. Implicite magában foglalja azt a felhatalmazást is, hogy a megbízótt teljesítése érdekében mindennemű intézkedést végezhesen. Ha több megbízott van, ellenkező kikötés hiányában, mindegyik külön-külön is működhetik. Ha együtt kell működnie, a megbízás csak akkor érvényes, ha azt valamennyien elfogadják. Ez esetben a megbízottak felelőssége egyetemleges és ugyancsak

egyetemleges felelősség áll fenn a megbízottal szemben is, ha több megbízó van.

A megbízás teljesítéséről a megbízó haladéktalanul értesítendő. Ha a megbízó válasza hosszabb időn át késlekedik, mint amennyit az ügylet természete megkíván, hallgatása jóváhagyást jelent még akkor is, ha a megbízott hatáskörét túllépte.

A megbízott felelős a megőrzés céljából neki átadott javakban beállott károkért, kivéve, ha azok felsőbb erőhatalom, a javak hibája, vagy természete folytán keletkeznek. Sürgős esetekben a bíróság útján el is adhatja azokat, de megbízóját erről haladéktalanul értesítenie kell.

Ha a kereskedő valamely üzletkörébe tartozó megbízást nem fogad el, erről a megbízót a legrövidebb úton értesítenie kell. Ez esetben a neki elszállított javakat biztos helyen megőrizni és a megbízó költségére gondozni tartozik, amíg megfelelő intézkedés nem történik. Az intézkedés késedelme esetén bírósági végrehajtást kérhet, sőt az árukat a bíróság útján el is adhatja. Ha a megbízó részére kapott javakon a fuvarozás idején szenvedett romlás jelei mutatkoznak, köteles minden intézkedést megbízója jogának a fuvarozóval szemben való megvédésére megtenni, ellenesetben a javakért a fuvarosval adatai szerint felelős. Ha a romlás mértéke sürgős intézkedéseket kíván szintén kérheti az árukat bíróság útján történő eladását.

Külön kikötés hiányában a megbízó köteles megbízottjának minden megbízásának kiviteléhez szükséges eszközre bocsátani és a neki járó összegeket megfizetni, mely utóbbinak nagyságát, megállapodás hiányában, a bíróság a teljesítés helyén divó szokásoknak megfelelően határozza meg. A díjazás akkor is kötelező, ha a megbízás a megbízó hibájából nem teljesíthető.

A megbízásból származó mindennemű követelésének biztosítására a megbízó a bíróságban lévő és megbízója tulajdonát képező javakra nézve megtartási joggal élhet. E követelések után az esedékesség napjától számított törvényes kamattal jár.

Ha a megbízott a megbízója részére átvett összeg rendelkezését megváltoztatja, a megbízás nem teljesítéséből származó károkon felül az esedékesség napjától számított törvényes kamatot is megtéríteni köteles.

(Folytatjuk.)

Japán háborús céljai és gazdaság-politikai célkitűzései

Csak úgy lehet megközelítően helyes jóslásokba bocsátkozni a távolkeleti eseményeket illetően, ha ismerjük Japán háborús céljait és a japán gazdaság-politika célkitűzéseit.

Százmillió szív, mely egy útemre ver! Százmillió agy, egyetlen gondolat! Egy gondolat, mely száz évre van hivatva eldönteni Ázsia sorsát! Ez a cél, amelyet a japán miniszterelnök bejelentett a közvéleménynek.

Japán több mint két éve harcol egy olyan háborúban, amelyet alapjában nem is akart, vagy nem így akart. Még ma is sokan beszélnek a japán-kinai háborúról, mint a „kinai incidensről” és a japánok mindig őrizkedtek attól, hogy a Kinában folyó hadműveleteket háborúnak nevezék, még akkor is, mikor a japán hadak egészen előre törtek és a vér már partakokban folyt. Tény az, hogy a japán terület olyan messze van az ellenségtől,

hogy azt semmiképpen sem tudnák azok elérni, még a legnagyobb erőfeszítés mellett sem. Tokióban légvédelmi intézkedéseket léptettek életbe, annak dacára, hogy a légi támadásnak még a gondolata is ki van zárva. Ezeknek ellenére, ahogy valaki japán területre lép, rögtön megérzi a háború szagát.

A japán nép kedves és szeretetreméltó és egyszerű most is. De, akik ismerik régebbiről, most mintha valamivel komorabbnak látnák. Azonban tévedés lenne ezt aggodásnak nevezni, mert a japán nép vakon bizik vezetőiben és meg van győződve arról, hogy végül is a japán csapatok fognak diadalmaskodni.

Az az incidens, mely háborúvá fajult, új célkitűzést vezetett felszínre: az „új rendet”, mely hátré van teljesen átalakítani Ázsia arculatát.

Alagutakat építenek a németek a La Manche-csatorna alatt — egy angol lap szerint

Berlin. A német távirati iroda jelenti: Kezdetben érkezett jelentések szerint az Anglia ellen lefolytatott légitámadások egyre jobban idegesítik a szigetország lakosságát. A közhangulatra jellemző, hogy az angol polgárok minden képtelen hírekre hitelt adnak. Így többek között azt is elhitték, hogy a németek a La Manche-csatorna alatt titkos alagutakat készítenek, hogy valahol az ország belsejében a felszínre érve megtámadhassák az angol partvédő őrsképeket. Ez a hír, amelyet az egyik napilap hozott elsőnek nyilvánosságra, általános hitelt talált. A többi lapok is csak azzal

a kérdéssel foglalkoznak, vajon milyen úton fogja megindítani Németország a döntő rohamot. A találgatásra, tanácsalanságra és a rosszindulatú elgondolásokra jellemző a Daily Mirror legutóbbi cikke, amelyben hangsúlyozza, hogy Németország repülői csak azért mutatnak olyan nagy bátorságot, mert minden gépen egy titkos ügynök ül, aki megfigyeli a személyzet viselkedését. A berlini estilapok ezzel a cikkel kapcsolatban kijelentik, hogy egyenesen nevetséges s kizárólag az angolokra jellemző.

Csekély többsége van a délafrikai törvényhozásban a háborus pártnak

San Sebastian. (Rador.) A Stefani-ügynökség jelenti: A délafrikai parlamentben Herzog tábornok olyértelmű javaslatot terjesztett elő, hogy azonnal állítsák helyre a békét Németországgal és Olaszországgal. Ezt a javaslatot a parlament mindössze 18 szavazattal vetette el. Ez a körülmény londoni politikai körökben kínos feltűnést keltett.

— Hivatalos cáfolat Ciano gróf tiranal utazásáról. Róma. (Rador.) Hivatalosan cáfolják, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter Tiranába utazik, hogy ott az alban parlamentben beszédet tartson.

— ELFOGTAK A VACARESTI FEGYHÁZBÓL MEGSZÖKÖTT BETÖRŐT. Bucurestiből jelentik: A vacaresti fegyházból megszökött egy veszedelmes betörő. A bucurestii rendőrség közgei nyomban megkezdtek a nyomozást, amit azonban megnehezített az a körülmény, hogy a szökést néhány nappal később jelentették. Az egyik detektívnek mégis sikerült felfedeznie a szökevényt egy külterületi kocsmában. A detektív megvárta, míg a kocsmát éjszaka bezárják, majd nyomon követte a távozó szökevényt és a Grand-hidnáj revolverrel kezében felszólította, hogy adja meg magát. A szökevényt olyan váratlanul érte a felszólítás, hogy minden ellenkezés nélkül csuklóira hagyta rakni a bilincseket. A rendőrségen kihallgatása során elmondta, hogy július 3-án szökött meg a vacaresti fegyházból. Huszonnégyrendbeli betörés miatt ötévi fegyházra ítélték, büntetéséből azonban csak néhány hónapot töltött ki, mert megszökött. Szökése után négy betörést követett el, amelyek során 62.000 lei készpénzt és nagyértékű ékszereket lopott.

Weissberger Magda

szövéstanfolyamát szeptember 15-én megkezdji. Tanít szövéstanban és szövéstanban. Jelenleg délelőtt 10-12, délután 3-5 között. Cim Strada Eminescu 2 II. 9.

— HÁROM SZELHAMOS KIFOSZTOTTA EGY BRASSÓI FAKERESKEDÉS PÉNZTÁRÁT. Brassóból jelentik: Néhány nappal ezelőtt jóllétezőtt okirályságbeli egyén jelentkezett az Orbán féle falerakát irodájában és kijelentette, hogy nagymennyiségű fát akar rendelni. Mivel nagyobb tételről volt szó, ragaszkodott ahhoz, hogy személyesen válassza ki a fát. Ezzel az ürüggyel sikerült is a raktár mélyébe csúszni az irodában lévő hivatalnokot. Alig távoztak az irodából, egy másik, jól öltözött, románul beszélő egyén lépett az irodába és szintén nagyobb mennyiségű fát akart rendelni. Az irodában ekkor már csak a szolgá volt, aki hátravezette a második jövevényt a raktárba. Ezt az időt használta ki a szélhámos társaság harmadik tagja, belopózott az irodába és a kasszánál lévő 16.600 lei magához véve, eltávozt. A hivatalnokkal visszatért a jövevő az ígérték, hogy később visszajönnek és eltávoztak. A károsult cég feljelentésére a rendőrség a tetteseket három bucurestii szélhámos személyében elfogta.

Len- és pamulvásznat, asztalneműt, damasztot, lakásomon levő üzletben olcsón árusítok

I. GRÜNBERGER Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— Új postaügyi miniszter az USA-ban. Washington. (Rador.) A DNB jelentése szerint Roosevelt elnök postaügyi miniszteré Frank Comerford Walker new-yorki ügyvédet nevezte ki.

— LETARTÓZTATTAK A YOKOHAMAI VACUUM OIL COMPANY 37 ALKALMAZOTTJÁT. Tokió. A Domei Távirati iroda jelenti: A japán hatóságok letartóztatták a yokohamai Vacuum Oil Company 37 alkalmazottját. A letartóztatás oka az volt, hogy ezek az alkalmazottak vétettek az idegenellenőrzési szabályok ellen.

— **A Szociális Misszió Társulat** (Str. Greceanu 2.) Nyelv, kereskedelmi, háztartási és ipari tanfolyama szeptember 10-én kezdődik. A beiratkozások megkezdődtek. Beiratkozni lehet valláskülönbőség nélkül naponta 11-12 között.

— Törvényrendelettel csökkentették a francia textilipar termelését. Bern. (Rador.) A DNB jelenti: Vichyből érkezett Havas-jelentés szerint a francia textilipari termelést törvénnyel szabályozták és lecsökkentették. A francia textilipar kiterjesztési tervébe következtében a havonkénti nyersanyagfelhasználást az 1938. évi mennyiség 30 százalékában állapították meg.

ATLASZ IBI

bucuresti és budapesti szak és állami vizsgát végzett **kozmetikusnő**
Arad, str. I. Vulcan 15. I. em.

a Therapia szanatóriummal szemben. Fogad délelőtt 9-11 óráig, délután fél 4-7 óráig. Kezelések a legmodernebb módszer szerint.

— Visszatérnek az elzászlotharingiak. Berlin. A DNB jelenti: Wagner, Elzász és Lotharingia kormányzója nyilatkozott a Völkischer Beobachter munkatársának az elzászi kérdéssel. Kijelentette, hogy a német lesz az abszolút hivatalos nyelv az állami élet minden terén. Az elzászi lakosság tízezerei, akik a háború kitörésekor elmenekültek vagy elmenekülésre kényszerültek, lassanként visszatérnek. Szükség van Elzász-Lotharingiának az idegen elemektől való megtisztítására is, miután ők voltak azok, akik a környék magvát hirtették el az elzászi lakosság között. Huszonhatezer elzászit, akit 1918. után arra kényszerítettek, hogy elhagyja szülőföldjét, vissza fognak telepíteni.

Szörmebunda

átalakítást még a nyári árban vállalom, MAKS JAKAB szücsmeister, a görög-keleti templommal szemben

— Felrobbant spanyol robbanóanyaggyár. Ovideo. (Rador.) Az Ovideotól 6 kilométernyire fekvő Mongoya-i robbanógyárban robbanás történt. A szerencsétlenségnek négy sebesült áldozata van. A kár jelentékeny. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy Ovideóban sok ház ablaka betört.

Francia nyelvtanítást

magántanulók egyéni és csoportos előkészítését vállalom. Löwenstein Bösz, Moise Nicoara, szám

— Kétszázmillió frankos hitel francia felvételére. zási és utépitési munkálatokra. Genf. (Rador.) A DNB jelenti: A francia kormány a közlekedésügyi minisztérium részére 200 millió frankos hitelt szavazott meg a folyamathajrási utak és a kikötők helyrehozatala céljából.

Sebes Ily ritmikus torna-iskolájában

a tanítás (a zsidóiskola tornatermében) e hó 16-án megkezdődik. — Beiratkozások naponta délelőtt 10-től délután 6-ig. Str. Greceanu 9. sz. alatt. — Telefon: 22-52. 4195

— A Rise d'is hajó katasztrófája. Kopenhága. (Rador.) A DNB jelenti: A Rise nevű dán hajó, amely — mint ismeretes — aknába ütközött és elsüllyedt. Fuenen és Aeroe sziget között és nyolcan meghaltak. Ezek között van a hajó kapitánya, a gépész és a fűtő, egy asszony és két gyermeke valamint két utas akik a kórházban haltak bele sérüléseikbe.

— Három hónapra betiltották a Marianne-t. Genf. (Rador.) A francia rádió közlése szerint a Marianne című hetilapot, amelyet ismert kapcsolatok fűzték az egykori népi fronthoz, három hónapra betiltották, mert La Cache köziró cikkét közölte.

Az Erdélyi Mezőgazdasági Ipar R-t. Arad, igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztviselőikara fájdalommal jelentik, hogy munkatársuk

Antal Benő úr

f. hó 2-án elhunyt.

A megboldogult, aki 40 éven át állott a vállalat szolgálatában, mintaképe volt a fáradhatatlan, hű és odaadó tisztviselőnek és az áldozatkész, jó kollégának.

Emlékét igaz kegyelettel ...

Arad, 1940. szeptember 3.

Iskolai és

tornacipők nagy választékban

Apponyi Testvérek

ARAD, a városházával szemben

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

BUCURESTI. Öfelsége főudvarnagyi hivatalának 89. számú jelentése: Öfelsége a király szeptember 2-án munkakihallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, David Popescu tábornok, belügyminisztert, Constantin Niculescu tábornok, hadügyminisztert és Nichifor Crainic propagandaügyi minisztert. A délután folyamán Pop Valer dr. meghatalmazott miniszter jelent meg az Uralkodó előtt.

BUCURESTI Georgescu Petre tábornok, a Nemzet Pártja Gárdájának főparancsnoka Erdélybe utazott, hogy itt az átköltözők és menekültek ügyének intézését legelőbb fokozt ellenőrizze, amely munkái, tőkben a Nemzet Pártjának gárdája mellett a Vörös Kereszt és az országőrség tiszai is kiveszlik részüket.

STOCKHOLM Londonból érkezett, teljesen biztos hírek szerint az angol kormányt még e héten átalakítják, Chamberlain vezetésével az összes ügyvezető „gyöngék” távoznak Churchill kormányából, biztosra veszik, hogy Lloyd George helyét kap az új angol kabinetben.

Tokio. (Rador.) Az Asahi Shinbun hongkongi jelentése szerint Amerika máris intézkedéseket tesz, hogy a hollandindiai petroleumforrások feletti jogot biztosítsa magának, mielőtt a japán küldöttség Kobayasi nagykövét vezetésével Hollandiába érkezik.

Özv. Antal Benőné szül. Handel Malvin, úgy a maga, valamint számos rokon, ismerős és jó barátai nevében mélyen megtört lélekkel tudatja a legdrágább jó férfi rokon, jóbarát és kártárs

Antal Benő

Neuman-gyári főtisztviselő

folyó évi szeptember hó 2-án hosszas szenvedés után a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képes történet gyászos elhunyt.

Az Istenben boldogulniak földjé maradványai folyó hó 3-án d. u. 6 órakor fognak az „Eternitate” fejszemező hajóttas csarnokból a rom. kath. egyház szertartásai szerint a helybéli „Eternitate” temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászimise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 5-én, d. e. 9 órakor fog a helybéli főtiszt. Minoriták szent-egyházában az egek Urának bemutatni.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1940. szeptember hó 2.

„PIETATEA” Intreprindere de pomie lunbre Arad, Str. Eminescu 39. Depozit: Calea Saruna 61-62.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az adórendszer egyszerűsítéséről és a pénzügyi törvények egységesítéséről beszélt Enescu alminiszter

A nagyipar a március 4-iki törvény módosítását és a hitelélet fellendítését kéri

Az UGIR, a gyárilárosok országos szövetsége Penescu-Kertsch elnöklétével közgyűlést tartott, amelyen az elnök részletesen ismertette az ipar helyzetét, egyben pedig felhívta a nagyipar által előterjesztett kívánásokra a jelenlévő miniszterek figyelmét. A közgyűlésen a kormány képviselőiben I. D. Enescu és Gheorghe Strat államtitkárok jelentek meg.

Az elnök beszámolójában hangsúlyozta, hogy az ipari termékek áremelkedése nagymértékben a nyersanyagok, a fűtőanyagok áremelkedésének, valamint a fokozott közterheknek tudható be, amelyek a rendkívüli helyzetre való tekintettel természetesen a társadalom minden rétegétől áldozatokat követeltek. A jelenlévő miniszterek figyelmébe ajánlotta a március 4-iki törvény módosításának szükségességét. Ennek a törvénynek értelmében tudvalevőleg a gyárilárosok termékei nem emelhetők, az áremelések viszont elkerülhetetlenül váltak, tekintettel arra, hogy az 1940. április elsőjén életbe lépett új, illetve emelt adók megdrágították a termelési költségeket. Ugyanakkor a

kormány hathatós intézkedéssel kérte az egyre inkább érezhető és egyre nyomasztóbbá váló hitelhiány orvoslása érdekében. Előterjesztette a gyárilárosok kívánásait is, hogy az adóügyi rendszert egyszerűsítsék, mert a jelenlegi helyzet mellett az iparvállalatok a bonyolult rendelkezések következtében akaratlanul is kibágásokat követnek el. Ami az adóamnesztiát illeti, azt kérte, hogy biztosítsanak amnesztiát a devizatorvénnyel kapcsolatos kibágásokra is.

Ezután Enescu pénzügyi alminiszter szólt fel, aki azt hangsúlyozta, hogy a kormány kellőképpen értékeli a nagyipar szerepét és teljesítményét, majd pedig határozott ígéretet tett arra vonatkozóan, hogy egyszerűsítik az adórendszert és egységesítik az adótörvényeket.

Strat alminiszter szólt fel ezután, aki azt hangsúlyozta, hogy az ipar fellődése megkívánja, hogy a mezőgazdasági elemekből fokozottabb mértékben vonjanak be nagyobb rétegeket az iparba

Altalános segély- és tűzifabeszerző alapot létesít a temestartományi utazók céhe

A temestartományi kereskedelmi utazók céhe rendkívüli közgyűlést tartott, hogy a Nemzet Pártjának megszervezéséről szóló törvényrendelet értelmében kiegészítse a megüresült vezetőségi helyeket. A rendkívüli közgyűlést Belkotta Sándor közelemből nyitotta meg, aki közölte, hogy a cég vezetőségében öt rendes és három póttag helye üresedett meg. Javaslatára a közgyűlés a következő új vezetőséget nyilvánította megválasztottnak: elnök: Fara Constantin, igazgatói tagok: Stărbuz Béla, Bohaciu Achim, Belkotta Sándor, Dohodt Miklós, Sirovici Dragomir, Balázs Pál, Németh Ferenc, Póttagok: Rác Lajos, Schummer Mátyás, Popovici Milutin, Kalap Miklós és Marcov Liubomir.

A közgyűlés további során Breban Ioan, az aradi csoport elnöke különböző javaslatokat terjesztett elő a cég alapszabályainak módosítására. Az indítvány első pontja szerint a kereskedelmi utazói tevékenységet kössék megfelelő gyakorlatokhoz. Másodsorú idegen állampolgár utazó ne lehessen, a harmadik pont szerint kereskedelmi utazói tevékenységet csak cég tag fejtessen ki. A negyedik indítvány értelmében az önhibáján kívül állás nélküli, hosszabb ideje betegeskedő, vagy katonai szolgálatot teljesítő tagokat mentesítsék a tagdíjfizetési kötelezettség alól.

A központi iroda részéről Wiener Mór dr.

főtitkár válaszolt az elhangzott indítványokra. A kereskedelmi utazói tevékenység körülhatárolását, mint mondotta, indítványozni fogja a cég a módosítás alatt álló szakmai törvény megalkotásánál. A harmadik indítvánnyal kapcsolatban dr. Wiener főtitkár rámutatott arra, hogy a céhtörvény egyetlen esetben sem teszi kötelezővé a céhtagságot, a cég tehát szabad szakmai szervezet jelleggel bír. A tagjai kötelezettségét ilyen körülmények között az utazó-céhben sem lehet kimondani. Az állás-, illetve kereset nélküli tagok tagdíjmentességének, valamint a helyi csoportok hatáskörkiterjesztésének az ügye csakis a legközelebbi rendes közgyűlés napirendjén vitatható meg.

Dr. Wiener Mór főtitkár végül két nagy jelentőségű indítványt terjesztett elő. Az egyik egy általános segélyalap létesítéséről szólt, amelyet az adott körülmények tesznek szükségessé és amelynek céljaira a cég valamennyi anyagi erőforrása igénybe vehető lesz. A másik indítvány értelmében a céhtagok tűzifa-beszerző-alapot létesítenek, amelyet idővel egyre szélesebb alapokra helyezhetnének és amely szövetkezeti szellemben fejtsen ki tevékenységet. A rendkívüli közgyűlés résztvevői mindkét indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadták és ezzel az elnök a közgyűlést beárkosztotta.

Németországban huszonnégymilliárd márka a betétállomány

A három vezető amerikai bank közel négy milliárd dollár készpénzkészlettel rendelkezik

A nemzetközi politikai események ellenére sem a hadviselő, sem pedig a semleges államokban nem következett be nagymértetű betételevonás a pénzügyintézeteknél, sőt egyes államokban még emelkedett is a betétállomány. Németországban a betétállomány elérte a 24 milliárd márkás összeget. Romániában sem mutat nagyobb eltérést a vezető pénzügyintézetek betétállománya. Az Észak-Amerikai Egyesült Államok bankjaiban szinte katasztrófálisnak nevezhető mértékben duzzadt meg a tőke, amely gyümölcsözetlenül hever, sőt a megőrzésért fizetnek a tőketulajdonosok. Az amerikai tőkebőségre jellemző, hogy a Chase National Bank, a National City Bank és a Guaranty Trust összesen 3,8 milliárd dollár készpénzzel és kamatmentes pénzzel rendelkeznek.

Németországban és Angliában a háború ellenére sem mutatkozik tőkehiány, amit igazol egyrészt a betétállomány összege, más-

részt pedig az, hogy úgy Németországban, mint Angliában a háború finanszírozására kibocsájtott hosszabb vagy rövidebb lejáratú kölcsönök elhelyezésre találnak. Így Németországban az öt- és tízéves lejáratú kincstárjegyekből 4 és fél százalékos kamattal mellett 3 és fél milliárd márkát jegyeztek le, míg Angliában a pénzügyintézetek nemrég vettek részt nagyobbarányú hathónapos kincstári hitelnyújtásban. Kanadában 250-300 millió dolláros kölcsönt vesz fel a kormány a háború finanszírozására.

Az ipari bizottság új tagjai. A Hivatalos Lap augusztus 29-i számában megjelent királyi rendelettel az ipari bizottságba kinevezettek: C. Orghidan nagyiparos Bucuresi, ing. G. Capoa, I. Drosescu, Stavri Ghilou, G. Schileru, Matei Alexandrescu, I. Bastaki, C. Casasovici, I. Miculescu mérnök, Ervin A. Popa, Em. Iatărăscu, A. Grigoriu, az UGIR vezérigazgatója, a CFR vezérigazgatója és a hadfelszerelési minisztérium delegátusa.

Némi javulást mutat a mezőgazdasági helyzet

Vége felé jár a cséplés. — Jó tengeri-termés ígérkezik, de gyengén hoz a bab — Husz százalékkal növelik a buza vetési területeit

Bucuresti. A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint az augusztus 23-tól 29-ig terjedő héten a mezőgazdasági helyzetben jelentősen kedvező javulás állt be az előző hetekhez viszonyítva. A napos időjárás kedvezett a cséplési munkálatoknak, amelyek vége felé járnak az egész országban.

Ugyancsak a napos idő nagyban elősegítette a tengeri fejlődését az előző hőséges esőzések után. Hivatalos becslések szerint olyan jó lesz az idei termés, hogy teljesen pótolni fogja az árvizek okozta 10-15 százalékos vetésterületi veszteséget.

A tavalyi buzavetéseken országsszerte folyt a ugarolás és a nagybirtokokon a repcevetés.

A babtermés gyengébb lesz, mint amilyenre az előzetes becslések alapján számítottak, mert a levélrozsda igen jelentékeny károkat okozott.

A gyümölcs- és szőlőtermelés rendkívül gyenge. A faiskolákban már folyik az őszi oltás.

Az idei gyenge buzatermés arra indította az ország mezőgazdasági vezető körét, hogy az őszi vetési munkák kapcsán a buza vetésterületét mintegy 20 százalékkal növeljék. Ilyen értelemben országsszerte hivatalos propagandát fognak kifejteni és kötelező intézkedéseket foganatosítani.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizafolyamai (107 százalékos felárral): Dollár 211,65—217,97, font 851,80—877,37, palesztinai font 852,84—878,40, egyiptomi font 873,54—899,73, svájci frank 47,92—49,37, 28 százalékos felárral: Font 567,87—584,91, svájci frank 31,94—32,59, francia frank 3,24—3,31, márka 49—50, olasz líra 7,17—8,25—9,50, pengő 26,50—27, csehszlovák korona 4,68—4,77, szlovák korona 4,68—4,77, török líra 92—dinar 2,808—3,05. A szabadforgalmi devizahivatal ar-folyamai: (70 százalékos kvóták). Angol font 973,50, palesztinai font 974,50, egyiptomi font 997,50, dollár 241,90, svájci frank 55,15, francia frank 5,50, svéd korona 57,71, török líra 192, angol font, 40 százalékos kvóta 1022 angol font, 20 százalékos kvóta, 1078. A B) lista kompenzációs ar-folyamai: Font, angol arukra 1060, font, angol gvarmatok arukra 990.

A tehervagonok újrafeladása. A CFR vezérigazgatósága a CFR tulajdonát képező, vagy a CFR kocsi-parkjába beirt — teljesen megtelt áruvagonok szállítási viszonyaitban utabban azt a rendelkezést adta ki, hogy amennyiben ilyen vagonokat a rendeltetési állomáson a címzett nem rakja ki, hanem a fuvarlevél átvétele után a vagonot más rendeltetési állomásra újrafeladja, ennek az újrafeladásnak formalitásait a szállítási tarifában előírt szabad állás ideje alatt kell végrehajtani. Ha a címzett ezidő alatt nem jelentkezik az újrafeladásról szükséges iratokkal, a szállítómányt a tarifában előírt álláspénzzel kell megróni és pedig naponként 100 lejel, akkor, ha a vagon a CFR kocsi-parkjába beirt magántulajdonát képez.

Miképpen számítják a vasútnál a vagonok veszteségi idejét. A CFR vezérigazgatósága értesítette az érdekelteket, hogy az 1221. számú rendelet nem módosította az áruszállítási tarifának azt a rendelkezését, amelynek értelmében a szabad veszteségelés és raktározás idejét meg kell hosszabbítani az éjszakai órákkal és a törvényes ünnepnapokkal. Kivételnek azok az esetek tekintendők, amikor a raktárak zárása és a szabad állás maximum két óra. Ebben az esetben a kirakodás és a berakodás kötelező tekintet nélkül arra, hogy a pénztár kiadta-e már vagy sem a fuvarlevelet, vagy megkezdődött-e már a berakodás vagy a kirakodás. Precizizozza még a rendelet, hogy az állomásokon levő raktárak este 8 órakor kötelesek zárni. A helyi áruszállítási tarifának az a rendelkezése, amely szerint a szállítómányok avizációt törvényes ünnepnapokon is esz-közölni kell, változatlan marad.

Háromszáztizenöt vagon gyapjút szállít Törökország Romániának petroleum és benzín ellenében. Románia és Törökország között, amint már közöltük, egyezmény jött létre nagybirtokos gyapjú szállítására petroleum és benzín ellenében. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint a tranzakció lebonyolítása most van folyamatban. A megegyezés értelmében Törökország 3150 tonna gyapjút és 1600 tonna mohart (kecskeszort) szállít Romániába. A tranzakciót a Török Köztársasági Mezőgazdasági Bank bonváltja le, amely a török gyapjút felvásárolja és leszállítja Romániában a gyapjúfonóüzemek a vezető petroleum-vállalatok bevonásával bonyolítja le a gyapjúvásárlásokat.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

